

ΤΕΧΝΕΣ & γράμματα ΒΙΒΛΙΟ

Πού πάνε τα όνειρα όταν ξυπνάμε;

Οι φόβοι και οι οδύνες συνυφαίνονται με τις χαρούμενες πλευρές της παιδικής ζωής καθώς μεγαλώνουμε

ΜΙΣΣΕΛ ΦΑΪΣ

Το περίεργο μαξιλάρι
εικονογράφηση: Ντανιέλα Σταματιάδη
εκδ. Πατάκη, 2024, σελ. 32

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Το ντεμπούτο του διακεκριμένου πεζογράφου και ανθρώπου των γραμμάτων Μισέλ Φάις (γενν. 1957) στη λογοτεχνία για παιδιά πραγματοποιείται με το «Περίεργο μαξιλάρι», σε ώριμη ηλικία. Καθώς ο ίδιος εκθέτει τα τελευταία χρόνια, χαριτωμένα και ευφρόσυνα, τη γονεϊκή εμπειρία του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μας επιτρέπει, παρακολουθώντας τον (και) από εκεί να τη φανταστούμε ως πηγή της έμπνευσής του στην καινούργια δημιουργική κατεύθυνση. Η τρυφερή εξωτερική γονεϊκή συναισθημάτων που τέρπει όσες/ους παρακολουθούν τις «αναρτήσεις» του Φάις δεν μας προετοιμάζει, όμως, απαραίτητα γι' αυτό το σοφά οργανωμένο βιβλίο για τα όνειρα. Η δομή και ο ρυθμός του μαρτυρούν περισσότερο τον έμπειρο λογοτέχνη παρά τον συγκινημένο γονιό.

Επαναλαμβάνοντας διαρκώς, από την αρχή έως το τέλος, ως ερωτηματικό αφηγηματικό μοτίβο το «πού πάνε τα όνειρα όταν ξυπνάμε», ο Φάις περιγράφει την καθημερινότητα ενός σύγχρονου παιδιού. Το ερώτημα και οι ποικίλες απαντήσεις συγκροτούν ένα έξυπνο ραπ που σιγά σιγά μας παρασέρνει: πού πάνε λοιπόν τα όνειρα; Και ποια/ος δεν θα 'θελε να το ξέρει. Η πρωταγωνίστρια

του είναι ένα ξανθό κοριτσάκι με ροζ μυτούλα –όλα τα πρόσωπα στο βιβλίο έχουν αυτή τη χαρακτηριστική ροζ μύτη!– που διατηρεί, μόνη αυτή από όλους τους πρωταγωνιστές του βιβλίου, την ανωνυμία της, επιτρέποντας ίσως πιο αποτελεσματικές ταυτίσεις από την πλευρά των μικρών αναγνώστ(ρι)ών. Μπορούμε να τη φανταστούμε ως τυπικό παιδί μιας ελληνικής μικρο- ή μεσοαστικής οικογένειας στην πόλη, με τον γάτο και το ωδέιο, το ποδήλατο και τον κολλητό συμμαθητή, τον άστεγο «στο παρκάκι κοντά στην πολυκατοικία μας», την οικιακή βοηθό που είναι από τη Μαλαισία και έρχεται μία φο-

Το λούτρινο αρκουδάκι έρχεται και δίνει την απάντηση: «Τα όνειρα όταν ξυπνάμε πηγαίνουν για ύπνο».

ρά τον μήνα, την πολύγλωσση ξενάγο που είναι «η αγαπημένη ζαδέλφη της μαμάς».

Διατηρώντας το ερώτημα ανοικτό, κλιμακώνοντας μάλιστα, με τη διαρκή επανάληψή του, και μια κάποια αγωνία, αφού το πράγμα δεν είναι εντέλει τόσο απλό, ο Φάις, με τη βοήθεια της εξαιρετικής εικονογράφου Ντανιέλας Σταματιάδη, πραγματεύεται τους φόβους και τις οδύνες που συνυφαίνονται με τις χαρούμενες πλευρές της παιδικής ζωής καθώς μεγαλώνουμε. Αγα-

Το Ξανθό κοριτσάκι με τη ροζ μυτούλα, η πρωίδα του Φάις όπως τη φαντάστηκε η Ντανιέλα Σταματιάδη, με το στίθασο ποδήλατο, το οποίο θέλει... χάδια στη σέλα του για να ηρεμήσει πριν από κάθε βόλτα.

πώ ιδιαίτερα τα δισελίδα (κάθε επανάληψη του αρχικού ερωτήματος έχει στη διάθεσή της ένα εικονογραφημένο δισελίδο για να απαντηθεί) με το ποδήλατο και με την ξύλινη καρέκλα του γραφείου. Το μεν ποδήλατο χαρακτηρίζεται «ατίθασο» και η μικρή ξανθούλα χρειάζεται να χαϊδέψει τη σέλα του για να το ηρεμήσει. Η δε ξύλινη καρέκλα είναι σχεδόν... πλουτωνική! Δεν θέλει πολλά λόγια! δημιουργεί σεισμό, δηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο πολύ ξεκάθαρα ότι

δεν παίζουν με αυτά τα πράγματα. Υπάρχουν άβυσσοι και κίνδυνοι, και ο Φάις δίνει με ευγένεια και σεβασμό το σχετικό «σήμα». Όπως με ευγένεια και σεβασμό αντιμετωπίζει το παιδί που έχει χάσει τον γονιό τον στον πόλεμο, τον κολλητό συμμαθητή Μιχάλη. Γι' αυτόν, τα όνειρά πηγαίνουν στο «Σπίτι του Κανένα».

Θα προτιμούσα η οικιακή βοηθός από τη Μαλαισία να μη «βοηθάει τη μαμά», αλλά απλώς να βοηθά στις δουλειές του σπιτιού. Επίσης, δεν μου είναι σαφής ο

τίτλος «Το περίεργο μαξιλάρι», δεν βλέπω δηλαδή πού «κολλάει» με την αφήγηση. Στοιχηματίζω ότι οι αναγνώστ(ρι)ες που θα αγαλλιάσουν, είμαι βέβαια, το βιβλίο, θα το λένε «πού πάνε τα όνειρα». Υποδειγματική θεωρώ την εκ μέρους του Φάις αντιμετώπιση του άστεγου: «Δεν ξέρω», αναρωτιέται η μικρή, «ποιος από τους δυο μας ντρέπεται περισσότερο». Σκέφτομαι ότι τα έπιε όλα, με αυτή τη φράση. Το ίδιο και κατόπιν, με την αμχανία του μπαμπά που βάζει τα χέρια

Ο ανήσυχος ύπνος των παιδικών ονείρων σε ένα υπέροχο βιβλίο.

στις τσέπες, γιατί δεν ξέρει τι να τα κάνει – η εικονογράφηση της Σταματιάδη είναι εν προκειμένω «μια εικόνα χίλιες λέξεις». Το κορίτσι, ασπρόμαυρο σκίτσο μέσα στην έγχρωμη εικόνα, ανταποδίδει νοερά μόνο το καθουκαστικό χάδι στην πατρική κεφαλή, γιατί στην πραγματικότητα δεν φτάνει τόσο ψηλά. Το αφηγηματικό ραπάρισμα συνεχίζεται. Μικροί και μεγάλοι νιώθουμε τα όνειρα να φουσκώνουν κάτω από τα πόδια μας, μέσα στο στάθος μας. Όσοι έρχεται το λούτρινο αρκουδάκι, γονεϊκό και ερωτικό σύνδραμο υποκατάστατο, και δίνει τη λύση: «Τα όνειρα όταν ξυπνάμε πηγαίνουν για ύπνο». Σαν στον φούρνο του Χότζα, ανακουφίζομαστε. Σαφηνικά, υπάρχει πάλι αέρας και χώρος, γύρω μας και μέσα μας.